GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek **Nro. 52.** 8. Maia 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— *Ze Lwowa.* —

U w i a d o m i e n i e.

Nayiaśnieyszy Pan naywyższą uchwałę z d. 20. Września r. z. raczył następuiące nadać przywileie: Braciom Filipowi i Szymonowi Forchheimer, tudzież Jonaszowi Forchheimer handluiącemu wełną w Tuszkowie, Cyrkule Pilznieńskim przywiley 5letni na poprawę, za pomocą nowo wynalezioney machiny, czyszczenia każdey wełny bądź z owiec żywych lub odeszłych, tak doskonałe, iż wszelki brud, i piasek i każda inna nieczystość, osobliwie przy zdechłych owcach tak zwana skóra nerwowa odeydzie, wełna przez ciśnienie machiny w kupie się trzyma, a uderzaniem teyże nabiera cienkości równey naycieńszey wełnie merynosów; z oszczędzeniem czasu łatwiey walkować się daie, i na wszystkie materyie wełniane obrócona być może. 2) Antoniemu Paklon i Rudolfowi Wappensztein sytownikom w Wiedniu Nro. 279 mieszkaiącym, przywiley 2letni na wynalazek, robienia swiec zwyczaynym sposobem nie z łoju ale odrębnych substancyy, które ze swiecami tychże wznalazców iuż uprzywileiowanemi i łojem robionemi maią zupełnie iednakże własności, a nadto, daleko dłużey od woskowych palą się. 3) Frydrykowi Egermann fabrykantowi towarów sklannych, w Blattendorfie Cyrkule Laitmeryckim, przywiley 15letni na wynalazek dwóch nowych gatunków emalii, Emalią biszkoktową i Emalią perłowey maciey zwanych, które nietylko do zwierciadeł na ramy nowey mody, ale także do wykładania, ozdabiania i upiększania różnych sprzętów pokoiowych iako to kazetek, szkatułek, postumentów zegarowych, zwierciadeł stoiących a nawet szafek i innych sprzętów użyte być mogą. 4) Fryderykowi Schöll farbiarzowi i głównemu właścicielowi uprzywileiowaney w kraiu machiny przędzalney do wełny owczey w Szlapanicach, tudzież Henrykowi Alexandrowi Luz, mechanikowi, Dyrektorowi i współwłaścicielowi rzeczoney fabryki na przedmieściu Bryńskiem przy ulicy Rałaskiey Nr. 12 w Szlapanicach Nr. 43 mieszkaiącym przywiley 5letny na poprawę; robienia sposobem proźnieyszym machiny parowey, w skutek czego a) machina poprawiona, porównana z dotąd znanemi, daleko mniey mieysca zaymuie, mianowicie: machina wyrównywaiąca sile 10 koni niespełna cztéry stopy kwadr. płaszczyzny a w górę bez kołowrotu tylko półszóstey stopy; b) ciśnienie tey machiny, znayduie w sameyże machinie posadę opieralną, azatem stawiania kosztownego fundamentu staie się niepotrzebnem, i machina ta na każdem mieyscu łatwo i bez znacznych wydatków ustawiona być może; c) machina ta przez prostą budowę i bardzo małe tarcie celuie nad wszystkiemi dokąd znanemi parowemi machinami i od tych nie równie iest tańsza d) machina ta, przez uchylenie stawienia fundamentu na podpory, iak i wszelkiego niebezpieczeństwa przy użyciu iey, staie się naysposobnieyszą do pędzenia okrętów i powozow; e) parowy aparat daie się bez trudności czyścić od osiadaiącego wodnego namułu; nakoniec f) przy statkach przewozowych i powozach dostarcza pary za siłę koni nowo wynaleziony mały aparat, od większych rożniący się a połączony ze stosownie małą machiną zaledwie trzy stóp kwadr. w płaszczyznie a dwie w górę mieysca zaymuie i ani 150 funtow waży. 5) Franciszkowi Selka, introligatorowi i tegoż synowi Józefowi Selka czeladnikowi w Wiedniu, w mieście przy ulicy rozmarynowey Nr. 378 przywiley 2letni na poprawę, robienia tak zwanych elastycznych siodeł, których używaiąc tak początkowi ieżdcy iako i podeszłe osoby i damy w przydłuższeni nawet i ciągłem ieżdzeniu otrzęsienia nie doznaią i od wszelkiego niebezpiecznego przygniecienia się ochronieni są, a że i ciśnienie znacznie zmnieyszone iest, przeto osednieniu konia i innym nieprzyiemnościom iest zapobieżono. 6) Antoniemu Kawalerowi Billefort w Wiedniu przy ulicy Weichburgskiey w mieście Nr. 914 przywiley 4letni na wynalazek, młocarni *Aerugraneus* przezwaney, która na ieden dzień za trzydzieści młocków młoci, słomy niepsuie, tak iakby ręce ludzkie cepami młociły; do poruszenia tey machiny wystarczą dwa konie, albo siła tymże wyrownywaiąca, i dwóch ludzi, a zważaiąc że budowana z drzewa i części iey są dosyć małe, w miarę użyteczności swoiey, zbyt mało kosztuie, a ze względu składu swoiego co do istoty zasadza się na tem: że boisko okrągłe ma w środku słup pionowy obracaiący się na czopie, słup ma cztéry skrydła podwoyne, w których osadzonych iest czterdzieści

ukarbowanych klocków ząbkowanych, te maiąc przyczepione na końcach cepy walcami, będącemi w związku z temi czterami skrzydłami, w górę i na dół poruszaią się; a każdy cep, przez wagę u wyższego końca ząbkowanych klocków przymocowaną, siłą przez tę wagę pomnożoną uderza, a potém sam od siebie w górę odskaknie, nakoniec siła dwóch koni lub wołów ciągnących, które właściwe koło porza obwód boiska, obiegaią, alboteż siła wody, tamtey wyrównywaiąca, udziela się słupowi a przez ten także i owym czterem skrzydłom i przez to obracanie słupa, cała machina z cepami utrzymuie się w ruchu.

N. Pan, naywyższą uchwałą z d. 26go Listopada r. b. raczył stosownie do przepisów Patentu z d. 8. Grudnia 1820 nadać przywileie następuiące: 1) Ernestowi Forschner, mieszczaninowi i rękawicznikowi, tudzież Janowi Dufek tegoż czeladnikowi w Wiedniu na placu S. Szczepana Nr. 870 mieszkaiącemu, przywiley dwuletni na poprawę robienia szalek pralnych w ten sposób, aby trwałością i lekkością nad zwyczaynemi celowały, i aby pokrycie sprężyn i wstążki bez odparania którey części prac i wszystkie części metalowe podług upodobaniu odeymować można. 2) Franciszkowi Rohrbach mieszczaninowi i kupcowi sukiennemu w Wiedniu na Haarmarkt pod kulą niebieską Nr. 731 mieszkaiącemu przywiley 5letni na poprawę robienia z pospolitey wełny owczéy kobierców i sukien na kobierce pod nogi, które dla gustowności wrobionych wzorów, bardzo pięknie wyglądaią a przez dobry gatunek ciepło utrzymuią trwałe są i tanie i kosztowne dywany pod nogi zastępuią.

Ludwik Schäffer mieszkaiący w Wiedniu na Leopoldsztadzie prosił był o 5letni przywiley, nayw. uchwałą z d. 24. Października 1824 na poprawę kalaszów nadany, iedynie z pewnych względów pod imieniem Antoniego Willisch, i takowy więc po ustaniu owych względów; teraz na iego własne imię wydany został.

N. Pan raczył naywyższą uchwałą z dnia 15. Października r. b. przedłużyć nadany pod dniem 27. Lipca 1823 Józefowi Zich szklarzowi w Schwarzau iednoroczny przywiley na wynalazek tak zwanego szkła metalowego, na dalsze 4 lata, a to stosownie do przepisów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia 1820.

N. Pan raczył naywyższą uchwałą z d. 30. Września r. b. następuiące nadać przywileie: 1) Ignacemu Blaschke nauczycielowi prywatnemu z Fulnek, Cyrkułu Prerauskiego, trzyletni przywiley na odkrycie, robienia bawełny z roślin kraiowych, która 1) bawełnę dotąd znaną nie tylko w białości ale nawet w dobroci przewyższa, 2) tak sama, iako też z właściwą bawełną zmięszana, do każdego upodobalnego użytku, tudzież za wat, czyli podszewkę służy; 3) wyrobki z niey nawet w leżeniu, ćmiącą białość dotrzymuią; 4) mieszaiąc ią, przędzy większą moc nadaie, i 5) w porównaniu z ową wełną, którą z nasion kapsułek, łodyg i drzew w kraiach wschodnich i południowych wyrabiaią, taniey wyrabiana być może; 2) Franciszkowi Tachi kupcowi i posiadaczowi dóbr w Como trzyletny przywiley na poprawę w budowie pieców do przędzenia orzechów iedwabnych, przez co wiele materyiału palnego oszczędza się; 3) Józefowi Martini haftarzowi złota i rysownikowi w Medyiolanie w *Contrada di Cappellari* pod Nrm. 4043 mieszkaiącemu, pięcletni przywiley na wynalazek nowego sposobu w robieniu wszelkich gatunków haftów wypukłych złotych i śrebrnych; 4) Frydrykowi Arlt uprawnionemu w kraiu fabrykantowi guzików, tudzież towarów metalowych i platowanych, mieszkaiącomu w Wiedniu na przedmieściu Landstrasse przy ulicy węgierskiey pod Nrm. 326, pięcletni przywiley na wynalazek robienia z wynalezioney przez Józefa Rudolfa de Gersdorf białey metalowey kompozycyi, towarów lanych, drutu, kutych i walcowanych blach, tudzież młotem ciągnionych, na warstat tokarski zewnątrz naciąganych, albo z wewnątrz wyciskanych i innych tym podobnych wyrobków i guzików każdego gatunku. 5) Kajetanowi Turconi szewcowi w Medyiolanie *alla croce di porta tosa*, przywiley na wynalazek nowego sposobu robienia kaloszów z trzech podeszew skórzanych, dwóch rzemyków, z metalowey strefy na końcu, z metalowey kapy z tyłu i dzwonkowatego obcasu składaiących się, które tę korzyść przynoszą, iż 1) zwierzchu giętkie są, i tey giętkości przez wsiąknienie błota lub śniegu, iak to u zwyczaynych kaloszów zdarza się, nie tracą; że 2) przez kapę tylną, od bryzgania błota do góry zasłaniaią, i że 3) nie są ciężkie i łatwo naprawione bydź mogą; 6) B. Spitzerowi kupcowi Nikolsburskiemu, teraz w Wiedniu w mieście pod Nrm. 377 mieszkaiącemu, pięcletni przywiley na poprawę appretowania wszystkich gatunków wybiianych farbowanych i niefarbowanych iuż gotowych towarów, za pomocą materyi złożoney, a to w ten sposób, że wspomnione towary chociażby kilka lat na mieyscu suchém lub wilgotném leżały, od wszelkiego owadu i od zgnicia zabezpieczone są i swoiego koloru ani dobroci nie tracą. 7) Karolowi Hummel, współwłaścicielowi łazienek Dyanny, w Wiedniu na Leopoldstadzie w łazienkach Dyanny mieszkaiącemu, 15 letni przywiley na wynalazek, że za pomocą machiny drzewo stolarskie obrabiane i różne gzymsy robione bydź mogą.

— *Z Wiednia d.* 29. *Kwietnia.* —

Podług wiadomości z Medyiolanu N. Pan w towarzystwie Arcy-Xięcia Wice-Króla i Arcy-Xięcia Franciszka Karola, ziechał w d. 16. Kwietnia w pożądanem zdrowiu do Cenedy. Na drodzę téy przyymowano wszędzie Monarchę odgłosem dzwonów, wystrzałami z moździerzy i łukami tryiumfalnemi. Mieszkańcy okoliczni własną chęcią powodowani śpieszyli z beczkami wodą napełnionemi dla skrapiania drogi pocztowéy, aby dostoyni Podróżni niedoznali nieprzyiemności od kurzu, który przez zbyteczną posuchę bardzo mocno się wznosił. W Cedenie ulice i okna napełnione były ludźmi, a domy przyozdobiono kobiercami i kwiatami. Odgłos radości powszechnie się rozlegał. Wieczorem oświecono miasto.

W d. 18. w towarzystwie Arcy-Xiążąt przybył Monarcha do Belluno, i przyięty był przez mieszkańców z wyrażeniem nayszczérszéy radości.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Zjednoczone Stany Ameryki północnéy.

Przy obięciu Władzy przez nowego Prezydenta Zjednoczonych Stanów Ameryki północnéy, Adamsa, miana Mowa, iest treści następuiącéy:

»Od lat 46, odkąd nasza Konstytucyia istnieie, zupełny zbior ustaw, pod potęgą teyże i w duchu iéy wydanych, rozwinął Władzę téy Konstytucyi. Od tego czasu podniosła się ludność z 4 milionów aż do 12; Państwo to którego niegdy rzeka Missisipi odgraniczała, rozciąga się teraz od iednego do drugiego morza; przyięto iuż tyle nowych Państw do Związku, że liczba nowych, prawie równa się liczbie początkowie połączonych. Zawarte są nakoniec traktaty pokoiu, przyiaźni i handlu z pierwszemi Mocarstwami ziemskiemi.«

»Przybyli mieszkańcy innych narodow, mieszkańcy obwodów, nie przemocą lecz przez zgodę nabytych, dzielą zdawnemi mieszkańcami równe obowiązki i ciężary, ale też używaią równych praw i prerogatyw. Odwieczne lasy padły pod siekirą osadników, ziemia stała się urodzayną przez pilność rolnika. Nasze okręty handlowe krążą po wszystkich morzach. Przewaga człowieka nad naturą fizyczną została ieszcze wspartą odkrywczym jeniuszem artysty. Przyczém wolność i ustawy z rąk do rąk przechodziły. Nakoniec cel, iaki sobie zamierzyło towarzystwo cywilne, ze wszelkim względem każdy poiedyńczo osiągnął.«

»Tak iest nie przesadny obraz naszego wciąż ulepszaiącego się stanu. Bezwątpienia ten obraz okazuie nieiakiś cień, atoli położenie ludzi na téy ziemi z sobą to przynosi. Mianowicie, w ostatnich czasach doznaliśmy między naszymi niezgód. Były one może nieoddzielne od Konstytucyi, lecz krótnie się zdawało, że sprowadzą rozwiązanie się Związku, i zatracą szczęście iakiego teraz używamy i pozbawią nas wszystkich na przyszłość nadziei.«

Gdy iednak rzuciemy wzrokiem na znikłe pokolenie i zwróciemy uwagę na być maiące, wtedy oddać się musiemy uczuciom głębokiéy wdzięczności za dobro, którém się pysznić możemy, i na przyszłość przyiemne tuszyć nadzieie.«

»Doświadczenie przeszłości daie nam ważne na przyszłość nauki. Dwa wielkie polityczne stronnictwa dzieliły w kraiu naszym między sobą mniemanie. Chcemyż być bezstronnymi, musiemy teraz wyznać, że obadwa odznaczały się talentami, rzetelnością i miłością oyczyzny; że obadwa do wykształcenia i do toku teraźnieyszey naszéy formy Rządu silnie się przyłożyły; że obadwa wymagaią pobłażenia za udział, iaki obadwa z błędów i słabości ludzkich maią.«

»Woyny rewolucyyne w Europie, właśnie rozpocząwszy się około tego czasu, gdy Rząd Zjednoczonych Stanów Ameryki doświadczał się w swym nowym politycznym zawodzie, wydały niezgody, które namiętności zapaliły i umysły do téy chwili roziątrzały, że narod w woynę zawikłany a Związek gwałtownie został wstrząsniony. Czas ten doświadczenia zaymuie okres 25 lat, podczas którego, główna zasada naszych politycznych niezgód, naytrudnieysze zadanie, iakie Rząd związkowy miał do wypełnienia, zawisła była na ustaleniu naszych *przyszłych* stosunków do Europy.«

»Owe źrzódło niezgód politycznych wyschło od czasu odmiany, która ukończyła Francuzkie rewolucyyne woyny, tak, iak od czasu zawarcia pokoiu między nami a Anglią. Od tego czasu żadna różnica widoków względem teoryi Rządu lub względem naszych stosunków do Mocarstw zagranicznych, nie mogła zyskać dosyć wpływu do ziednania stronnictw lub do silnego poruszenia publicznego mniemania i narad ustawodawczych.«

»Jeśli plany do niezgód i szczególnych związków pochodziły z rozwalin Zjednoczonych Stanów, to plany te teraz znikły. (Znane stronnictwo z dawnieyszych czasów federalistów i ich przeciwników). Jeśli był niebezpieczny głos za obcym narodem i przychylność do tegoż, (do Francuców) ieśli z drugiey strony postrzegano niechęć ku innemu narodowi, (Anglikom) tedy obie znikły. Dziesięć lat powszechnego pokoiu uspokoiły polityczne roziątrzenie; rozmaite mniemania do siebie zbliżyły. Teraz pozostaie tylko wspaniałomyślne usiłowanie dla tych, którzy do przeciwnego należeli stronnictwa. Muszą oni z swéy dawney niechęci uczynić ofiarę, wyprzysiądz się reszty polityczney nienawiści, ściskać się iak bracia i obywatele i talenta i cnotę tem udarzyć za-

ufaniem, którego duch stronnictwa tylko tym udziela, co iego kolor noszą.«

»Duch stronnictwa, ieśli pochodzi z spekulacyynych mniemań, lub różnych widoków względem toku zarządu Państwa, iest przemiiaiącym; skoro się zaś zasadza na jeograficznem podziale i na przeciwnych interesach ziemi, klimatu i domowych obyczaiach, wtedy iest długotrwały i może być niebezpieczny. To właśnie naszéy formie Rządu nadaie wielką wartość; iest ona wraz federalną i narodową. Zasadą iéy iest, każdemu Państwu w iego wewnętrznem zarządzie iak całemu Narodowi w ogólnem zarządzie równe zapewnić prawa. Wszystko, co się dotycze wewnętrznego zarządu iednego Państwa, i nie ściąga się do innych Państwa Związku, niteż do obcych kraiów, należy wyłącznie szczególnemu Rządowi tego Państwa. Przeciwnie wszystko, co się dotycze praw i korzyści innego Państwa Związku, lub obcego kraiu, należy pod rozpoznanie powszechnego Rządu.« —

Naynowsze Gazety Nowo-Yorskie dochodzą do d. 16. Marca. P. Crawford podał w d. 3. t. m. prośbę o swoie uwolnienie iako Sekretarz Izby Skarbowéy, które mieysce obeymie P. Rush, na teraz Poseł w Londynie. P. Clay i P. Barbour zaięli swoie Wydziały, pierwszy Stanu, drugi Woyny. Oprócz tego nowy Prezydent mianował: P. Everett, Posłem na Dworze Hiszpańskim; P. Poinsett, Posłem w Mexyku; sprawuiącymi interessa: w Szwecyi, P. William Sommerville; w Bruxelli, P. Hughes; w Lizbonie, P. F. Brent; w Buenos-Ayres, P. Forbes, i w Rio de Janeiro, P. Reguet. — Senat w d. 3. Marca, przed ukończeniem posiedzenia odrzucił zawartą niedawno z Rządem Kolumbiyskim konwencyią względem handlu niewolnikami. Pierwszy Artykuł téyże stanowił wzaiemne prawo przeglądania okrętów na morzu i na brzegach Afrykańskich i Zachodnio-Indyyskich.

Porucznik Campbell z marynarki Ziednoczonych Stanów, powracaiąc z Kallao, przybył w d. 26. Lutego do Norfolk, i przywiózł listy urzędowe od Posła Ziednoczonych Stanów w Peru, i od Kommodora Hull, dowódcy stanowiska na spokoynem Oceanie. P. Campbell, opuściwszy Kallao w nocy dnia 23. Grudnia r. z., udał się przez przesmyk Panamski do Kartageny, zkąd wypłynął w d. 6. Lutego. Przywiózł ón nadzwyczayne Gazety Rządowe z Limy, z których Numer pierwszych obeymuie rozkaz dzienny Naczelnika republikańckiego, Manuela Jose Soler, pod bitwie pod Ayacucho, iakoteż Boliwara do Peruwianów odezwę, którą tenże wypadek ogłasza. Numer wtóry zawiera kapitulacyią przez Kanterака podpisaną, w skutek któréy woysko Hiszpańskie w kraiu Peruwiańskiem oddane pod zarząd Republikanów.

Brazyliia.

Przełożenie P. Edwarda Orenforda, kupca Londyńskiego, względem utworzenia towarzystwa do obrabiania kopalni Brazyliyskich złota i śrebra, zostało przez Rząd tameczny przyięte.

Hiszpaniia.

Wiadomości z Madrytu z d. 9. Kwietnia donoszą: »Xiążę i Xiężniczka Sascy przedsięwezmą zapewne podróż swoią do Drezna przez Kataloniią, w d. 26. Kwietnia staną w Barcellonie, w d. 29. w Figueras, a potem udadzą się przez Bordeaux i Toulouzę do Paryża, gdzie w. d. 8. Maia przybyć mieli.

Ponieważ istnieiące Junty Rządowe nie sądzą się być upoważnione do rozpoznania postępowania Radców Stanu lub innych znakomitych urzędników, zatem mianował Król w tym celu nową Juntę przeczyszczaiącą, na któréy czele ma być Calderon, były wspołczłonek Rejencyi.

Gdy z wielu śledztw okazało się, że dostawcom woyska Królewskiego podczas woyny przeciwko Józefowi Buonapartemu więcéy zapłacono, iak się onym należało, zatem rozkazał Król, iż wszystkie wypłaty nad oznaczoną wartość spaść maią na urzędników rachunkowości.

Dziennik Rozpraw w artykule swoim z Madrytu z d. 7. Kwietnia odwołuie udzieloną przez siebie wiadomość, że P. Ugarte w d. 4. Kwietnia wyiechał do Turynu.

Na wyspach Kanaryyskich zniósł Rząd Hiszpański wszystkie opłaty cła od wina i wódki.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Podług doniesień z Londynu zebrała się Izba Wyższa w d. 13. Kwietnia po pierwszy raz od swego odroczenia. Podano znowu mnóstwo prośb przeciwko emancypacyi Katolików. Jednę z tych podpisało 8,000 mieszkańców Bostonu le Moors. Laicy, których milczenie aż dotąd uchodziło za zezwolenie na emancypacyią, poczynaią (mówi Gazeta Poranna) teraz, kiedy zbliża się czas stanowczy, występować częściey przeciwko emancypacyi.

Na posiedzeniu Izby Niższéy z d. 15. z. m. przełożył także Minister Spraw Wewnętrznych wiele prośb przeciwko emancypacyi Katolików, mianowicie od wielu znacznych cechów w Szkockiey wielkiey fabryce miasta Glasgowa. Na tem samem posiedzeniu żądał Minister mianowania Komissyi (co się stało) dla wyśledzenia oszukaństwa Izbę obrażaiącego, to iest, że na prośbie nie

dawno przez Członka Parlamentu Newport imieniem Protestantów za emancypacyią Katolików podaney, wszystkie podpisy były fałszywe.

Równie i na posiedzeniu Izby Wyższéy z d. 16. t. b. podano wiele prośb Duchowieństwa Protestanckiego przeciwko emancypacyi Katolików.

Jak wiadomo, Rada Gminna Londyńska na wezwanie 80 tamecznych pierwszych domów handlowych, między temi wielu Niemieckich, głosowała na prośbę do obiedwóch Izb dla odmienienia ustaw, które prawie czynią niepodobnem przywóz zboża, takie też prośby układane są i w innych wielkich miastach handlowych, by wszystkie zostały Parlamentowi podane. We wszystkich prawie Hrabstwach były lub będą w téy mierze publiczne Zgromadzenia. Na bardzo licznem Zgromadzeniu w Carlisle wielu bogatych właścicieli gruntowych było obecnych; wszyscy głosowali za prosbami do Parlamentu. — W prośbie podanéy niedawno do Izby Niższéy, wnoszono przeciwnie, że w spichlerzach Królewskich iest teraz w zapasie za 1,200,000 fun: szt. w pszenicy i owsie. — Do tego należy i ta okoliczność, że w wielu miastach fabrycznych robotnicy z powodu wysokiey ceny żywności żądaią podwyższenia myta.

Taxy dla ubogich w wielu okolicach Anglii nagle się zmnieyszaią, w niektórych miastach podatek ten zniżył się od lat dwóch o 2/5.

Towarzystwo ku wsparciu potrzebnych obcych, odprawiło w d. 11. Kwietnia swoie roczne zgromadzenie w »Gospodzie Londyńskiéy«, pod swym nieustaiącym Prezydentem Xięciem Wellingtonem. Finanse towarzystwa są w stanie kwitnącym, i tą razą podpisano składki dobroczynnéy więcéy, iak 700 fun: szt:

Dziennik *Morning-Chronicle* wyraża: Dotąd sądzono, iż Ministrowie chcą rozwiązać Parlament dopiero w iesieni przyszłego roku. Teraz zaś słychać, że rozwiązanie z uwagi zachodzącey okoliczności (pomyślnego zgadzania się całego Narodu z Ministrami) zapewne po tegoroczném odroczeniu naydaley do Sierpnia nastąpi.

Składki w Liverpoolu, aby P. Huskissonowi ofiarować srebrną wazę, wynosiły w końcu 1797 fun: szter.

Wiadomość o zabiciu Króla Avy, czyli tak zwanego Cesarza Birmanów, z różnych powodów podpada ieszcze wątpliwości.

Francyia.

W d. 18. Kwietnia dał Król prywatne posłuchanie Xięciu Reuss-Greitz, i wieczorem przyiął biuro Izby Deputowanych, które złożyło mu przyiętą ustawę na świętokradztwo.

Król Jegomość wyznaczył Margrabinie Vernon pensyią 10,000 franków, ze względu 50letniéy służby zmarłego iéy małżonka, Królewskiego W. Koniuszego, a drugą podobną summę wdowie po Margrabim Bonnay, Gubernatorze zamku Fontainebleau, który Króla od lat 35 nie opuszczał. — Oprócz tego dał Król Jegomość pensyią 2,000 franków wdowie po Rossyyskim Kontr-Admirale Bodisko, dowódcy okrętu, na którym Hrabia Artois popłynął do Anglii.

Izba Parów na posiedzeniu swoiém z d. 16. Kwietnia przełożoną przez byłego Ministra Skarbu, Roy, odmianę w proiekcie do ustawy wynagrodzenia emigrantów, podług któréy miasto utworzenia nowych 3procentowych dochodów wieczystych, ma być dano emigrantom 37 million. dochodów wieczystych przez Kassę umarzaiącą zebranych, a Kassa ta za to do swoiego pierwotnego upoważenia 40 millionów ma być zwrócona, została 127 głosami przeciwko 100 odrzucona.

Taż sama Izba na posiedzeniu swoiém z d. 18. Kwietnia przyięła Artykuły 1—5, a z temi główną rzecz proiektu do ustawy wynagrodzenia emigrantów z nieznaczącą odmianą iedynie w formie. — Izbie Deputowanych przełożono zdanie sprawy względem proiektu do ustawy do ostatecznego urządzenia rachunków Państwa z r. 1823. — Zdanie to sprawy zmierzało do przyięcia proiektu [illegible] ustawy bez odmiany, naganiało w dosyć dobitnych wyrazach wielkie szkody zrządzone kraiowi w ostatniey kampanii przeciwko Hiszpanii przez szkodliwe kontrakty o liwerunki z Ouvrardem; sądzi iednakże, że Izba oczekiwać powinna w zaufaniu rozpoznania Sądu, do którego sprawa ta odesłana, iakoteż dalszych środków Króla w téy mierze.

Wszystkie Dzienniki Paryzkie prostnią doniesienie w Numerze przeszłym umieszczone, o odrzuceniu dodatku Xięcia Choiseul w tém, iż tylko pierwszy artykuł onegoż został odrzucony.

W okolicy Tours został zabity ieden z pierwszych Hellenistów Francyi, sławny z wielu przekładów z Greckiego, iakoteż z wielu dzieł politycznych znany Kuryier, który dawniéy zaszczytnie służył w woysku.

Włochy.

Podług wiadomości z Florencyi z d. 18go Kwietnia ziechali do téy Stolicy Królestwa Oboiéy Sycylyi i Xiążę i Xiężna Salerno ze Swoią dostoyną córką.

Niemcy.

Podług wiadomości z Monachium z d. 24. Kwietnia N. Pani, Cesarzowa Austryiacka wyiechała

)()(

tegoż dnia przed południem z Arcy-Xiężną Zofią po nader czułém pożegnaniu z Królestwem i całą rodziną Królewską, udaiąc się do Medyolanu.

Na siodmém posiedzeniu publicznem Izby Deputowanych Bawarskich, między innemi naradzano się nad wnioskiem Deputowanego Ziegler względem zaprowadzenia publicznego i ustnego postępowania prawnego. Deputowany Thinnes rozwinął w swoiey Mowie tegoż korzyści; odwoływał się na doświadczenie: że w okolicach, gdzie takowe iest zaprowadzone, powszechny głos iest za tém, tak, iak za publicznem obradowaniem Zgromadzeń Stanowych. Sędzia dawniey niepodległy, rzekł, znayduie w publiczności kontrollę, występny iuż część swoiey kary, a niewinnie oskarzony zaspokoienie, że nie przez namiętności także niewinnie potępiany, gdy iest przez publicznie kontrolowanych Sędziów, a przy oskarzeniu kryminalném przez sobie równego sądzony. Wykazał potém potrzebę w pewnych gorszących przypadkach, dla bezpieczeństwa obyczaiów ograniczyć się na przypuszczeniu do obrad pewnych tylko osób. Przywodził, że w takich razach bywa nayczęściey natłok, a ztąd zdarza się, że niektórzy na sławie swoiey obrażeni zamilczaią doznaney krzywdy, ponieważ podaniem swoiém wyiawiaią się wyuzdaney młodziczy, przez co publiczne postępowanie staie się opieką zbrodniarza. Wniosł zatém: prosić Rządu, iżby wedle życzenia Izb obiedwóch umieścił w nowey Księdze Ustaw publiczne i ustne postępowanie, atoli, aby podczas postępowania obrażaiącego wstydliwość, uczyniona była różnica pomiędzy słuchaczami i tylko starsi ludzie obyczayni mogli być przypuszczani. — Poczém rozpoczęto rozprawy. — Na uwagę natychmiast uczynioną wniosek ten był od wiele głosów wspierany. W główney rzeczy oświadczyli się prawie wszyscy Mowcy za zasadą publicznego postępowania. Niektórzy Deputowani starali się zbić niesłuszny zarzut, że Lud Bawarski do tego rodzaiu instytucyi ieszcze nie doyrzały, utrzymuiąc, iż przezto zasady Monarchiczne nayinnieyszego nie poniosą uszczerbku. W ogólności uznano, iż względem form publicznego postępowania i stósowności iedney lub drugiey z tych form, wtedy dopiero gruntowne narady mogą zayść, gdy Stanom Państwa będą przełożone nowo ułożone Księgi Ustaw. — Minister Stanu Sprawiedliwości, Baron Zentner, oświadczył potém, iż Rząd bez przypominania dopełni swego przyrzeczenia; stan prac ustawodawczych oznaczony iest przy wstępie do niektórych proiektów do ustaw na teraz ieszcze w Izbie Radców Państwa pozostałych, które to prace swego czasu Izbie Deputowanych będą udzielone. — Oto iest następuiący rezultat głosowania na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 20. t. m. względem wniosku Deputowanego Zieglera, dotyczącego się wypełnienia przyrzeczenia danego, do zaprowadzenia publicznego i ustnego postępowania prawnego. Pierwsze pytanie: »Mali Izba Deputowanych podług wniosku zanieść prośbę, aby długo pożądane dobrodzieystwo publicznego postępowania prawnego nie było więcey dla Ludu zwlekane, lecz przyrzeczenia dane w tey mierze przy ukończeniu Seymu z d. 22go Lipca 1819, dopełnione?« odrzucono 88 głosami przeciwko 16. — Drugie pytanie: »Mali Izba Deputowanych podług przełożenia pierwszego Wydziału prosić Rządu, aby przyrzeczenie dane przy zakończeniu Seymu z d. 22. Lipca 1819 r. względem publicznego i ustnego postępowania prawnego, wykonał przy ułożeniu Księgi Ustaw?« przyięto 86 głosami przeciwko 18. — Trzecie pytanie: »Chceli Izba Deputowanych wyrazić życzenie, aby przepisano, by w przypadkach, które wstydliwość obrażaią, pomiędzy osobami maiącemi być na publiczne obrady przypuszczonemi uczyniono różnicę, i ustanowiono, by tylko mężczyzni pewnego wieku mieli wstęp?« odrzucono 99 głosami przeciwko 46; — a czwarte pytanie: »Mali Izba Deputowanych względem publicznego i ustnego prawnego postępowania nie podawać swego czasu prośby przypominaiącey Rządowi, lecz przestać na publicznem tey sprawy dotknięciu i na zapisaniu w tey mierze widoków swoich do protokołu?« uznano za zbyteczne.

Prussy.

— Z Wrocławia d. 6. Kwietnia. —

Dnia 3. b. m. w kościele Katedralnym tuteyszym odbył się z przyzwoitą uroczystością iubileusz Xięcia Biskupa (X. Szymańskiego), który przed piędziesięciu laty w tym samym dniu kapłańskie poświęcenie w Rzymie odebrał. Po nabożeństwie, w czasie którego sędziwy Pasterz wielką Mszą odprawił, przytomni uroczystości udali się do Pałacu Biskupiego, gdzie P. Richter, Prezes Król. Rejencyi złożył X. Biskupowi pochlebny Reskrypt Gabinetowy N. Monarchy, tudzież powinszowanie Rejencyi. Kapituła zaś, prócz wierszy w łacińskim i niemieckim języku, ofiarowała Biskupowi swemu medal złoty, na pamiątkę tak ważney uroczystości przez nadwornego medaliera Loos w Berlinie wybity. Jego Cesarzowiczowska Mość Xiążę Arcybiskup Ołomuniecki i Kardynnał, Arcy-Xiążę Rudolf, przesłał mu także własnoręczny list z powinszowaniem.

Redakcyia Józefa Bensy; Druk Pillerów.